

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie

(COM(2020) 456 *final*)

de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — De EU-begroting als drijvende kracht achter het herstelplan voor Europa

(COM(2020) 442 *final*)

het voorstel voor een verordening van de Raad tot vaststelling van een herstelinstrument voor de Europese Unie ter ondersteuning van het herstel in de nasleep van de COVID-19-pandemie

(COM(2020) 441 *final*/2 — 2020/0111 (NLE))

het gewijzigd voorstel voor een verordening van de Raad tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027

(COM(2020) 443 *final* — 2018/0166 (APP))

het gewijzigd voorstel voor een besluit van de Raad betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie

(COM(2020) 445 *final* — 2018/0135 (CNS))

het voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van de Raad tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020

(COM(2020) 446 *final* — 2020/0109 (APP))

en het gewijzigd voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, en tot vaststelling van de regels voor deelname en verspreiding, een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het specifieke programma tot uitvoering van Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking, een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van voorschriften inzake steun voor de strategische plannen die de lidstaten in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid opstellen (strategische GLB-plannen) en die uit het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) worden gefinancierd, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1305/2013 van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad

(COM(2020) 459 *final* — 2018/0224 COD)

(2020/C 364/17)

Algemeen rapporteur: **Petru Sorin DANDEA**

Algemeen rapporteur: **Tommaso DI FAZIO**

Algemeen rapporteur: **Petr ZAHRADNÍK**

Raadplegingen	Europees Parlement, 17.6.2020 (COM(2020) 459 final — 2018/0224 COD) Raad van de Europese Unie, 10.6.2020 (COM(2020) 459 final — 2018/0224 COD) Europese Commissie, 17.6.2020: COM(2020) 441 final/2 — 2020/0111 (NLE) COM(2020) 442 final COM(2020) 443 final — 2018/0166 (APP) Europese Commissie, 2.7.2020: COM(2020) 445 final — 2018/0135 (CNS) COM(2020) 446 final — 2020/0109 (APP) COM(2020) 456 final
Rechtsgrondslag	Artikel 43, lid 2, artikel 173, lid 3, artikel 182, lid 1, artikel 188 en artikel 304 VWEU
Bevoegde afdeling	Economische en Monetaire Unie, Economische en Sociale Samenhang
Besluit van het bureau	9.6.2020
Goedkeuring door de voltallige vergadering	16.7.2020
Zitting nr.	553
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	206/4/5

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) beseft dat de COVID-19-pandemie ernstige economische en sociale gevolgen heeft voor alle lidstaten. Daarom spreekt het zijn krachtige steun uit voor het voorstel van de Europese Commissie — Next Generation EU — als instrument dat een snel en effectief herstel teweeg moet brengen. De Commissie heeft rekening gehouden met de economische en sociale onevenwichtigheden veroorzaakt door de maatregelen die na de crisis van 2008 zijn genomen en gaat bij haar acties uit van het beginsel van solidariteit tussen alle landen waarbij geen enkel land wordt uitgesloten. Ze keert terug naar de waarden waarop de Europese Unie is gegrondvest — zoals neergelegd in het Verdrag tot oprichting — en geeft daar resoluut uitvoering aan.

1.2. Het EESC beseft terdege dat de pandemie uitzonderlijke en ernstige economische gevolgen heeft en is het eens met het maatregelenpakket dat is vastgesteld om de negatieve gevolgen voor de economische prestaties te verzachten. De gevolgen lopen uiteen van een ongeëvenaarde vraagschok en een vermindering van de liquiditeit tot het stilleggen van toeleveringsketens en ernstige problemen aan de aanvoorzijde, waar toeleveringsketens werden onderbroken en veel bedrijven problemen hadden om onderdelen, arbeid, grondstoffen en dergelijke in te kopen en hun productie om die reden moesten stilleggen. In dit verband moeten de maatregelen van uitzonderlijke aard zijn en verzoekt het EESC dat ze zeer uitgebreid zijn.

1.3. Het EESC is daarom ingenomen met het besluit om de Unie te voorzien van een omvangrijk financieel instrument dat alle lidstaten in staat stelt om te zorgen voor spoedig en doeltreffend economisch en sociaal herstel. Het EESC verwelkomt voorts het besluit van de Commissie om het buitengewone herstellfonds te voorzien van alles wat nodig is om de economie van de Unie nieuw leven in te blazen en om haar mondiale concurrentiepositie te behouden, met inachtneming van de sociale verworvenheden die kenmerkend zijn voor de Europese Unie en die een essentiële doelstelling moeten blijven.

1.4. Het EESC is zeer ingenomen met de twee belangrijkste beslissingen van de Commissie. De eerste betreft de introductie van een buitengewoon instrument voor financieel herstel binnen het meerjarig financieel kader (MFK). Het MFK is een instrument waarvan de procedurele regels door alle lidstaten zijn aanvaard en dat al geruime tijd goed functioneert en daarom volledig operationeel is. De tweede beslissing betreft de verhoging van de gezamenlijke schuld, die gedurende een langere periode zal worden terugbetaald, waarbij wordt voorkomen dat de uitzonderlijke enorme lasten op korte termijn direct voor rekening komen van de lidstaten, die allemaal — zonder uitzondering — in meer of mindere mate negatieve economische en sociale gevolgen van de pandemie ondervinden.

1.5. In het kader van de tweede beslissing heeft de Commissie toestemming gevraagd om de hoge kredietrating van de Europese Unie te benutten om op de financiële markt, in achtereenvolgende tranches, gemeenschappelijke Europese leningen voor de zeer lange termijn te verkrijgen met een lage rente voor alle lidstaten. De inzet van financiële middelen moet bijdragen tot een zo spoedig mogelijke opleving van de Europese economie, het herstel van het vertrouwen en de ontwikkeling van een duurzamere, eerlijkere Unie.

1.6. Het EESC is ingenomen met de twee belangrijkste beslissingen omdat de economieën van de lidstaten, zoals herhaaldelijk opgemerkt in voorgestelde wetgevings- en niet-wetgevingsdocumenten, de negatieve gevolgen van de crisis niet langer in hun eentje het hoofd kunnen bieden. Ze zijn immers sterk van elkaar afhankelijk geworden na de jarenlange consolidatie van de eengemaakte markt, die de positieve uitwerking heeft gehad die werd beoogd door de oprichters en de oprichtingsverdragen van de EU.

1.7. In algemene zin laat het programma Next Generation EU in de bredere context van het gehele MFK zien hoe je de gemeenschappelijke financiële middelen van de EU in de toekomst kunt mobiliseren en gebruiken. Bovendien lijkt het totale bedrag van 750 miljard EUR misschien wel enorm, maar gaat het de economische middelen van de EU zeker niet te buiten (het bedrag komt overeen met slechts 4,1 % van het bbp van de EU in 2019) en kan het tot 2058 volledig worden terugbetaald.

1.8. Het EESC waardeert de innovatieve en originele aanpak die de Commissie hanteert om de financiële basis van de EU te verhogen van 1,1 % van het EU-bbp tot een ongeveer daarmee vergelijkbare 1,7 %, of nog hoger wanneer dat in de toekomst nodig blijkt. Het EESC ziet deze respons als voorbeeld van een moderne wijze om de gemeenschappelijke financiële middelen van de EU in de toekomst te mobiliseren en te gebruiken.

1.9. Het EESC is zeer ingenomen met het feit dat het nieuwe beoogde instrument nauw moet worden afgestemd op het proces van het Europees Semester, dat zijn nut heeft bewezen, en ondersteunt het voorstel om de lidstaten hun behoeften te laten specificeren in nationale plannen voor herstel en veerkracht.

1.10. Het EESC is blij met het voorstel van de Commissie voor een EU-begroting waarin aanvullende echte eigen middelen worden geïntroduceerd op basis van verschillende belastingen (de opbrengsten van het emissiehandelssysteem, digitale belasting, opbrengsten van grote bedrijven). Het EESC wijst er met name op dat de enorme financiële steun die de EU-lidstaten nodig hebben om de economische crisis te boven te komen, gepaard moet gaan met een ambitieuzere fiscale hervorming — een fiscale unie — teneinde een geharmoniseerde belastingregeling vast te stellen die stoelt op eerlijke concurrentie en solidariteit, en een einde te maken aan de bestaande verstoringen en discriminatie in EU-lidstaten, waardoor opportunistisch gedrag op het niveau van staten en individuele belastingbetalers in de hand is gewerkt en de eenheid van de eengemaakte markt wordt ondermijnd.

1.11. Het EESC verzoekt de Commissie om een breed gesteund achtergronddocument op basis van consensus op te stellen over de eigen financiële middelen van de EU; het EESC begrijpt de lange termijn voor het terugbetalen van Next Generation EU, maar de definitieve oplossing voor de eigen middelen moet ruim voor die datum worden aangenomen.

1.12. Het EESC dringt erop aan de door de Commissie voorgestelde maatregelen zo snel mogelijk operationeel te maken, aangezien tijd een essentiële factor is. Daarom roept het de Raad op om onverwijld overeenstemming te bereiken door de lidstaten die nu tegen het plan gekant zijn, te overtuigen van de waarde van eenheid en cohesie in deze moeilijke tijd en eraan te herinneren dat alle landen, geen enkel land uitgezonderd, economisch en sociaal van elkaar afhankelijk zijn.

1.13. Tot slot merkt het EESC op dat de crisis opnieuw duidelijk heeft gemaakt dat de hervormingen voor de eurozone moeten worden bespoedigd en dat de aanhoudende belemmeringen die echte economische, sociale, financiële en politieke integratie in de weg staan, moeten worden weggenomen. Het EESC wees hier al op tijdens de vorige economische crisis, die in 2008 losbarstte.

2. Samenvatting van het voorstel van de Commissie

2.1. Als reactie op de COVID-19-pandemie en de directe economische en sociale gevolgen ervan heeft de Commissie op 27 juni 2020 een tijdelijk herstelinstrument (Next Generation EU) ter waarde van 750 miljard EUR voorgesteld om de financiële slagkracht van de EU-begroting te stimuleren.

2.2. Het herstelinstrument is onderdeel van een versterkt meerjarig financieel kader voor 2021-2027 en is bedoeld om investeringen snel te leiden naar waar ze het meest nodig zijn, de eengemaakte markt te versterken, de samenwerking op gebieden als gezondheidszorg en crisisbeheer te vergroten en de Unie uit te rusten met een langetermijnbegroting om de groene en digitale transitie te stimuleren en een eerlijkere en veerkrachtigere economie tot stand te brengen.

2.3. Het herstelplan omvat een subsidiecomponent van 440 miljard EUR, die wordt verdeeld over alle begrotingsrubrieken. Bovendien wordt 60 miljard EUR verstrekt in de vorm van garanties. De lidstaten ontvangen ongeveer 250 miljard EUR bij wijze van lening.

2.4. Om de voorgestelde herstelmaatregelen te financieren zal de Commissie namens de Unie maximaal 750 miljard EUR lenen op de financiële markten, bestemd voor herstelmaatregelen in de periode 2021-2024.

2.5. Om dit mogelijk te maken zal de Commissie de begrotingsruimte tussen het plafond van de eigen middelen van de langetermijnbegroting (het maximale bedrag dat de Unie van de lidstaten kan vragen om haar financiële verplichtingen te dekken) en het plafond voor de daadwerkelijke uitgaven (MFK-betalingsplafond) benutten.

2.6. Het plafond van de eigen middelen wordt bij wijze van uitzondering tijdelijk verhoogd met 0,6 procentpunt. Deze verhoging komt bovenop het permanente plafond van de eigen middelen — 1,4 % van het bruto nationaal inkomen van de EU, dat is voorgesteld in verband met economische onzekerheden en de brexit. De stijging van 0,6 procentpunt vervalt zodra alle middelen zijn terugbetaald en alle verplichtingen zijn nagekomen.

2.7. Door de EU-begrotingsruimte als garantie te gebruiken kan de EU in vergelijking met vele individuele lidstaten tegen relatief gunstige voorwaarden schulden aangaan. De gemobiliseerde middelen zullen tussen 2027 en uiterlijk 2058 worden terugbetaald uit de toekomstige EU-begrotingen. De leningen worden door de ontvangende lidstaten terugbetaald.

2.8. Aangezien de leningcomponent 250 miljard EUR bedraagt, zal de EU collectief 500 miljard EUR moeten terugbetalen via het mechanisme van de eigen middelen (al wordt de EU ook aansprakelijk wanneer de lidstaten verzuimen hun leningen uit het bedrag van 250 miljard EUR terug te betalen).

2.9. Om de terugbetaling van de op de markt aangepane leningen te bevorderen en de druk op de nationale begrotingen verder te verlichten, zal de Commissie later in de periode 2021-2027 aanvullende nieuwe eigen middelen voorstellen, bovenop de reeds voorgestelde nieuwe eigen middelen. Die middelen zullen nauw verband houden met de EU-prioriteiten (klimaatverandering, circulaire economie en billijke belastingheffing).

2.10. De uitgaven in het kader van het herstpakket stoelen op drie pijlers.

2.10.1. PIJLER 1 — De lidstaten ondersteunen om te herstellen en sterker uit de crisis te komen. Deze pijler omvat instrumenten om investeringen en hervormingen in de lidstaten te ondersteunen, met de nadruk op de plekken waar de gevolgen van de crisis en de behoefte aan veerkracht het grootst zijn:

- een nieuwe faciliteit voor herstel en veerkracht van 560 miljard EUR, te gebruiken voor investeringen en hervormingen gericht op herstel en veerkracht;
- het initiatief REACT-EU, waarmee tussen nu en 2022 een extra bedrag van 55 miljard vrijkomt voor cohesiebeleid;
- veranderingen in het Europees Sociaal Fonds Plus;
- een voorstel om het Fonds voor een rechtvaardige transitie te verhogen tot 40 miljard EUR;
- een voorstel om de begroting van het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling met 15 miljard EUR te verhogen.

2.10.2. PIJLER 2 — De economie een impuls geven en particuliere investeringen weer op gang brengen:

- een nieuw instrument voor solvabiliteitssteun, dat de EU-begrotingsgarantie zal gebruiken om particuliere middelen aan te trekken teneinde het financiële vermogen van levensvatbare Europese bedrijven uit alle economische sectoren dringend te ondersteunen;
- een versterkt InvestEU-programma, dat bij uitstek geschikt is om investeringen te mobiliseren en het beleid van de Unie tijdens het herstel te ondersteunen op terreinen zoals duurzame infrastructuur, innovatie en digitalisering;
- de Commissie stelt voor om een faciliteit voor strategische investeringen in te stellen in het kader van InvestEU om de veerkracht van Europa te vergroten door op Europees niveau strategische autonomie tot stand te brengen in essentiële toeleveringsketens.

2.10.3. PIJLER 3 — Lessen trekken uit de crisis en de strategische uitdagingen van Europa aanpakken:

- een nieuw gezondheidsprogramma, EU4Health, ten bedrage van 9,4 miljard EUR, om ervoor te zorgen dat de Unie over de nodige kritieke capaciteit beschikt om snel te kunnen reageren op toekomstige crises;
- een verhoging van RescEU, het Uniemechanisme voor civiele bescherming, met 2 miljard EUR;
- een verhoging van Horizon Europa tot 94,4 miljard EUR;
- een verhoging van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking tot 86 miljard EUR via een nieuwe garantie voor extern optreden, en een aanvullend bedrag van 1 miljard EUR voor het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling;
- een extra bedrag van 5 miljard EUR voor het instrument voor humanitaire hulp.

2.11. Naast de versterkingen in het kader van Next Generation EU stelt de Commissie ook voor om andere programma's te versterken zodat die ten volle kunnen bijdragen aan een veerkrachtigere Unie en aan de aanpak van de uitdagingen van de pandemie en de gevolgen daarvan:

het programma Digitaal Europa, de Connecting Europe Facility, het programma voor de eengemaakte markt en programma's ter ondersteuning van de samenwerking op het gebied van belastingen en douane, Erasmus+, Creatief Europa, het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, het Fonds voor asiel en migratie en het Fonds voor geïntegreerd grensbeheer, het Fonds voor interne veiligheid en de pretoetredingssteun van de Unie.

2.12. Het herstellfonds is opgenomen in de EU-begrotingsstructuur. Dit betekent dat de uitbetaling geschiedt op basis van programma's en is gekoppeld aan het Europees Semester (en bijgevolg aan de macro-economische conditionaliteit). Het fonds is ook gekoppeld aan de systemen van de Commissie voor begrotingsbeheer en -controle en valt onder het begrotingstoezicht van het Europees Parlement.

2.13. Om de tussenliggende periode tot aan de ratificering van het gewijzigde eigenmiddelenbesluit te overbruggen en al in 2020 de broodnodige financiering beschikbaar te stellen voor werknemers, bedrijven en lidstaten, stelt de Commissie ook voor om de huidige langetermijnbegroting voor 2014-2020 aan te passen om nog in 2020 hogere uitgaven mogelijk te maken.

2.14. De groeistrategie van de EU, de Europese Green Deal — met inbegrip van het in januari voorgestelde mechanisme voor een rechtvaardige transitie — en de digitale en industriestrategie van de Unie zijn cruciaal voor een duurzaam herstel van de EU en blijven centraal staan in de voorstellen van de Commissie, omdat ze essentieel zijn om de economie naar een hoger plan te tillen en de volgende generatie toekomstperspectief te bieden. Alle nationale plannen voor herstel en veerkracht moeten daarom investeringen en hervormingen bevatten om deze strategieën te bevorderen.

2.15. Hoewel de Commissie in mei 2018 heeft voorgesteld alle correcties aan de ontvangstkant (kortingen) te beëindigen, is de Commissie gezien de economische gevolgen van de COVID-19-pandemie nu van mening dat de uitfasering van de kortingen in combinatie met het herstelplan kan leiden tot een disproportionele verhoging van de afdracht van bepaalde lidstaten aan de volgende langetermijnbegroting. Om dit te voorkomen stelt de Commissie voor om de huidige kortingen over een veel langere periode uit te faseren.

2.16. Het voorstel van de Commissie voor een verordening inzake de bescherming van de EU-begroting tegen algemene tekortkomingen in verband met de rechtsstaat is een belangrijk element van het herstellpakket.

3. Algemene opmerkingen

3.1. Het EESC waardeert en deelt de grondige en belangrijke overwegingen achter Next Generation EU die Commissievoorzitter Ursula von der Leyen op 27 mei 2020 uit de doeken deed toen zij het herstellplan presenteerde aan het Europees Parlement. Dit instrument is een eerlijk pact tussen de generaties dat zal resulteren in een versterkte en toekomstgerichte Europese Unie. Het wordt uitgerust met de juiste gereedschappen om de EU sterker en samenhangender te maken, zodat toekomstige generaties er sterk van zullen profiteren en niet enkel de lasten moeten dragen van een schuld die nu wordt aangegaan voor de zeer lange termijn.

3.2. Het EESC vindt het voorstel met name om de volgende redenen buitengewoon en zelfs revolutionair:

- voor de eerste keer wordt bij de EU-begrotingsmiddelen gewerkt met een impliciete schuld, die in dertig jaar tijd moet worden terugbetaald;
- voor de eerste keer worden middelen geleend op de financiële markt, en de oplossing wordt op de markt getest; in de leenperiode wordt de totale som gegarandeerd door de EU als geheel;
- met deze oplossing kunnen de eigen middelen van de EU in de toekomst stijgen, waardoor de EU minder direct afhankelijk wordt van de afdrachten van de lidstaten;
- ook wordt de financiële basis van de EU verhoogd van 1,1 % van het EU-bbp, zoals nu het geval is, tot een ongeveer daarmee vergelijkbare 1,7 %;
- de oplossing is niet alleen een grote steun in de rug van lidstaten die direct zijn geraakt door de pandemie, maar ook van lidstaten die hulp nodig hebben om structurele hervormingen door te voeren;
- het voorstel is in sterke mate gestoeld op het gebruik van financiële instrumenten, waardoor de middelen efficiënter zullen worden verdeeld.

3.3. In dit stadium moeten wederzijdse negatieve gevolgen worden vermeden door solidariteit te tonen met de landen die het zwaarst zijn getroffen door de pandemie en/of met economieën die zwakker zijn als gevolg van de huidige onevenwichtigheden en beperkingen van de eurozone.

3.4. Het EESC is blij met de aankondiging van het programma Next Generation EU en met het voorstel in het gewijzigde voorstel voor het MFK 2021-2027 om de financiële (begrotings)basis van de EU te verhogen en af te stemmen op de huidige dringende behoeften. De voorgestelde financiële maatregelen vormen tevens een aanvulling op de stappen die al zijn genomen in het monetaire en structuurbeleid en in het regelgevingskader.

3.5. In verschillende eerdere adviezen — met name in zijn advies van 2018 over het MFK voor 2021-2027 — heeft het EESC er reeds toe opgeroepen de EU te voorzien van een sterke begroting en van de financiële middelen die nodig zijn om haar beleidsagenda op geloofwaardige wijze uit te voeren ⁽¹⁾.

3.6. Wat de financiering van de EU-begroting betreft, roepen het EESC en het Europees Parlement al lang op tot toereikende autonome, transparante, billijke eigen middelen en tot een minder dominante rol van de afdrachten op basis van het bni. Het EESC ondersteunt de bevindingen van de door Mario Monti voorgezeten Groep op hoog niveau eigen middelen ⁽²⁾. De methoden om ontvangsten te genereren moeten de EU-beleidsdoelstellingen aanvullen en versterken. Het EESC is daarom ingenomen met het voorstel van de Commissie voor aanvullende echte eigen middelen ⁽³⁾.

(1) PB C 440 van 6.12.2018, blz. 106, PB C 81 van 2.3.2018, blz. 131, PB C 75 van 10.3.2017, blz. 63 en PB C 34 van 2.2.2017, blz. 1.

(2) FUTURE FINANCING OF THE EU: Final report and recommendations of the High-Level Group on Own Resources, december 2016, https://ec.europa.eu/budget/mfi/hlgor/library/reports-communication/hlgor-report_20170104.pdf

(3) PB C 440 van 6.12.2018, blz. 106 en PB C 81 van 2.3.2018, blz. 131.

3.7. Het EESC verzoekt de Commissie een achtergronddocument met beleidsoverwegingen en een haalbaarheidstest voor de eigen financiële middelen op te stellen. Het EESC begrijpt dat het enige tijd zal duren voordat er een definitieve oplossing wordt vastgesteld. Het zou echter zeer nuttig zijn als de bestaande onzekerheid over de financieringswijze van de EU-begroting kan worden weggenomen. Als er geen oplossing komt is dit een zeer kwetsbaar concept.

3.8. Het EESC neemt nota van het voorstel van de Commissie in het kader van het herstelplan om de huidige kortingen voor nettobetallende lidstaten over een langere periode uit te faseren dan voorgesteld in 2018. Het EESC blijft evenwel bij zijn standpunt zoals verwoord in recente adviezen, waarin het ertoe oproept om alle kortingen uiteindelijk stop te zetten ⁽⁴⁾.

3.9. Aangezien Next Generation EU is opgenomen in de EU-begroting, wordt dit programma — qua conditionaliteit — gekoppeld aan het Europees Semester, en aan het beheer- en controlesysteem van de Commissie, waarop ook het Europees Parlement toeziet. Het EESC wijst erop dat potentiële conflicten tussen de lidstaten en de Commissie of tussen de Commissie en het Europees Parlement kunnen leiden tot grote vertragingen in de uitkering van middelen.

3.10. Het EESC is van mening dat de lidstaten hun programmeringscapaciteit aanzienlijk moeten verbeteren om in de eerste drie jaar van het nieuwe financiële kader de extra middelen ten belope van 165 miljard EUR op doeltreffende wijze te kunnen verstrekken en gebruiken. Het EESC beveelt de Commissie ook aan te overwegen de regels flexibeler te maken om de lidstaten bij de nodige aanvullende programmering te ondersteunen.

3.11. Het EESC is ingenomen met de brief van de voorzitters van de grootste fracties in het Europees Parlement, waarin zij de Europese Raad en de Raad aansporen snel overeenstemming te bereiken op basis van het voorstel van de Commissie. Het EESC is het ook eens met de resolutie van het Europees Parlement van 15 mei 2020, waarin wordt gepleit voor een herstelpakket ter waarde van 2 biljoen EUR om de gevolgen van COVID-19 aan te pakken ⁽⁵⁾.

3.12. Het EESC beseft dat het pakket om een herstelinstrument tot stand te brengen en het MFK voor 2021-2027 af te stemmen op de behoeften van de periode na COVID-19 een buitengewone, maar dringend noodzakelijke stap in de EU-financiering vormt. Het EU-begrotingsbeleid zou in de huidige omstandigheden simpelweg niet flexibel genoeg zijn en er zouden geen acties mee kunnen worden ondersteund die zichtbaar bijdragen aan het verhelpen van de crisis.

3.13. Het EESC begrijpt ook dat dit het best mogelijke voorstel is onder de huidige politieke omstandigheden.

4. Specifieke opmerkingen

4.1. Het EESC heeft grote waardering voor de beoogde koppeling tussen de faciliteit voor herstel en veerkracht en het Europees Semester en voor de plannen voor herstel en veerkracht in dat verband, die kunnen dienen als basis en benchmark voor de financiering.

4.2. Wat het REACT-EU-initiatief betreft, is het EESC niet alleen ingenomen met de vrij robuuste versteving van de basis van het cohesiebeleid, maar ook met de uitzonderlijke flexibiliteitsregels die bedoeld zijn om gebieden die steun nodig hebben en dringende prioriteiten aanzienlijk te ondersteunen.

4.3. Het EESC spreekt ook zijn grote steun uit voor de sterk opgehoogde toewijzing voor het Fonds voor een rechtvaardige transitie en de voorgestelde maatregelen voor de andere pijlers van het mechanisme voor een rechtvaardige transitie. Met de beoogde regeling kan de structurele overgang naar nieuwe, meer gediversifieerde economische activiteiten — een cruciaal onderdeel van de Europese Green Deal — eenvoudiger en krachtiger worden ondersteund.

4.4. Om terug te keren naar de situatie van vóór de crisis, moeten er gunstige voorwaarden worden gecreëerd voor particuliere investeringen. Het EESC verwelkomt het voorstel voor de instelling van een instrument voor solvabiliteitssteun, dat gezonde bedrijven die door de pandemie zijn getroffen moet helpen.

⁽⁴⁾ PB C 440 van 6.12.2018, blz. 106.

⁽⁵⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0124_NL.html

- 4.5. Het EESC waardeert de inhoud van de tweede pijler van het programma Next Generation EU, die als doel heeft om de investeringsactiviteit te herstellen en zal worden ondersteund met innovatieve financiële instrumenten.
- 4.6. Het EESC kan zich goed vinden in de inhoud van de derde pijler van het programma Next Generation EU, die ingaat op vraagstukken die tot dusver voornamelijk de verantwoordelijkheid van de lidstaten waren.
- 4.7. Het EESC is van mening dat Next Generation EU evenwichtig van opzet is en inspeelt op behoeften die met de gemeenschappelijke EU-middelen moeten worden vervuld, en het subsidiariteitsbeginsel in acht neemt.

Brussel, 16 juli 2020.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Luca JAHIER
